

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов та
інформаційно-комунікаційних технологій

Курсова робота
з педагогіки на тему: Розвиток творчого потенціалу особистості в
процесі навчальної діяльності

студентки групи Соф02-20 педагогічного факультету
романо-германської та української філології
спеціальності 014 Середня освіта
Освітньо-професійної програми Іноземні мови та літератури,
методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (французька і
друга західноєвропейська мова)
Тележинської Софії Юріївни

Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Матвієнко О. В.

Кількість балів – Національна шкала –

Оцінка ЄКТС –

Члени комісії: _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ	
1.1. Аналіз наукової літератури з щодо проблем формування творчого потенціалу.....	5
1.2.Шляхи розвитку творчих здібностей в процесі навчання.....	8
РОЗДІЛ II. РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
2.1. Інтерактивні технології навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів (на прикладі англійської мови).....	12
2.2. Перспективи покращення творчого мислення під час навчання іноземних мов (на прикладі французької мови).....	17
ВИСНОВКИ.....	23
РЕЗЮМЕ.....	24
RESUME.....	25
Список використаних джерел.....	27

ВСТУП

Актуальність дослідження. В сучасних реаліях розвитку іншомовної освіти виникає глибока потреба навчитися вчитися впродовж життя та знайти саме те зерно, яке буде проростати та приносити плоди праці. Особливо актуальним є комбінація методів та підходів учителя на розвиток такої особистості, яка була б конкурентоспроможна. Усі ми маємо вроджену здатність до творчості, і важливо своєчасно розпізнати певний таланти у кожної дитини, визначити способи діяльності, створити умови для виявлення і розквіту її обдарованості. Творча діяльність не може вийти за межу наявних знань. Лише від учителя залежить розвиток дитини в цілому, бо лише та дитина буде творчою, яка вміє надихатися власною працею та розвитком.

Мета дослідження: дослідити вплив різних технологій навчання на розвиток творчих здібностей учнів в процесі вивчення англійської та французької мов.

Предмет дослідження : процес навчальної діяльності учнів.

Об'єкт дослідження: розвиток творчої особистості учнів.

Завдання роботи:

- 1) охарактеризувати здобутки науковців щодо проблематики формування творчого потенціалу особистості під час навчання;
- 2) дослідити особливості вивчення іноземних мов в процесі розвитку творчих здібностей у школярів;
- 3) визначити методи та прийоми, які стимулюють творчу активність учня, як загального процесу навчання .

Перша частина роботи присвячена аналізу наукової літератури проблематики формування творчого потенціалу та розвитку творчих здібностей в процесі навчання. В другому розділі досліджуються конкретні методи та прийоми, які впливають на творчий потенціал особистості, стимулюють до активної діяльності процесу навчання.

В процесі навчання учні, що вивчають іноземні мови вимушені використовувати комплексну роботу обох півкуль мозку: як логічний аналіз

(аналітичні механізми мислення), так і творче сприйняття (чуттєві, інтуїтивні механізми). Це сприяє засвоєнню та сприйняттю іншомовного середовища як цілісного соціокультурного утворення, якому притаманна спонтанна діяльність (сам процес мовлення), конкретні символи (знаки, що позначають літери, склади), емоційне забарвлення (інтонація) та окреслені правила (граматичні конструкції). Можна припустити, що організація навчання, що гармонійно поєднує творчий та аналітичний підходи, буде як розвивати творчий потенціал здобувачів освіти, так і забезпечить їм високий рівень оволодіння практичними знаннями.

Розвиток творчої особистості відбувається впродовж усього життя. Ця компетентність передбачає собою наступні чинники:

- ✓ сприяє розвитку культури навчання;
- ✓ розвиває самостійну роботу;
- ✓ учить керувати процесом мислення;
- ✓ використовує виховний потенціал;
- ✓ створює психологічну атмосферу розвитку.

Основа формування в учнів творчої компетентності базується на неперервній взаємодії між вчителем та учнем. Ось для того і треба сприяти розвитку учнів та формуванню їх творчих навичок самовдосконалення та самовираження, необхідних для становлення основ індивідуально-особистісної творчості:

- ✓ вміння бачити;
- ✓ сформулювати проблему;
- ✓ вміння знаходити рішення;
- ✓ здобуття досвіду;
- ✓ прийняття рішень;
- ✓ самоорганізація та самовиховання.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ

1.1. Аналіз наукової літератури з питань проблем формування творчого потенціалу

Необхідність навчання дітей та молоді сучасному світогляду, розвитку творчих здібностей і навичок самостійного наукового дослідження, самоосвіти та самореалізації підкреслює важливість готування кваліфікованих фахівців, які були б здатні до творчої праці, професійного зростання і використання наукових та інформаційних технологій, що є конкурентоспроможними на ринку праці. Дослідження розвитку творчої активності педагогів та студентів присвячені наукові праці таких вчених, як: Біла І. (проблематика розвитку педагогічної майстерності), Гопка О. (розгляд творчого потенціалу особистості як наукової категорії), Зязюн І.А.(розвиток концепції неперервної освіти дорослих), (Козак Т.В. (розвиток творчого потенціалу у педагогів), Лісовська Т. (проблематика професійної підготовки майбутніх дошкільних освітян у вищих навчальних закладах), Манохіна І.В. (стимулювання креативного мислення в процесі фахової підготовки), Мартинович Н. (розвиток творчого потенціалу майбутніх вчителів через використання мистецтва), Міщиха Л. (розвиток творчого потенціалу людини), Моляко В.А. (психологія творчості, Рибалка В. (питання особливості психології розвитку творчої особистості), Черноус В.П. (реалізація творчого потенціалу майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки) [30;7].

Такі науки як філософія, педагогіка, психологія та інші, досліджують і вивчають характеристики понять "творчість" та "творчі здібності". Без творчої діяльності неможливо уявити собі розвиток технологій, освіти, науки, мистецтв та інших сфер життєдіяльності людини. Прогрес забезпечується саме творчим підходом до вирішення задач. Погляд психологів на творчість можна охарактеризувати як матеріалізація неповторних цінностей, що є результатом продукту мислення людини, оскільки мислення є вагомим чинником на розвиток того потенціалу, який дитина має та сприяє вирішення нових поставлених задач, вирішення яких спирається на процес осмислення та переосмислення.

На думку Спіркіна А.Г. , творчість можна пояснити як «встановлення нових фактів, властивостей, закономірностей, а також методів дослідження і перетворення матеріального світу та духовної культури [29; 322]. Експресивна терапія розглядає бажання людини творити як процес, що трансформує людину та зцілює її душевні травми. «Creative connection» - творчий зв'язок (термін Наталі Роджерс), що описує процес творчості як динамічний розвиваючий акт діяльності людини, що має тенденцію до посилення через взаємний зв'язок між мистецтвом, рухами, звуками та письмом. Особливістю «творчого зв'язку» є процес стимулювання однієї форми мистецтва, яка підсилює іншу. Наприклад, після інтенсивних фізичних навантажень або прогулянки у людини може з'явитися натхнення створити об'єкт мистецтва (написати вірш чи намалювати картину). В практичній освітній діяльності це реалізується шляхом зміни стимулювання каналів сприйняття інформації. Під час занять, наприклад з іноземної мови, після письмової роботи, може слідувати усна практика мови, що включає в себе рухову активність, спілкування. Тобто задіяні інші сенсорні канали сприймання та відтворення інформації.

За визначенням Білої І. термін потенціал (від лат. *potentia* – сила) – це приведені в стан готовності засоби, можливості чи джерела, що мають на меті розв'язання певних завдань у конкретній галузі [8;106].

На думку Більської Н. А. та Мельник М. Ю., оцінка творчої обдарованості здійснюється за трьома підходами:

- 1) об'єктивно - психометричний підхід,
- 2) суб'єктивно - психометричний підхід,
- 3) суб'єктивний підхід [7;30]

	Назва підходу	Суть підходу	Оцінка результатів	Методики
	Об'єктивно-психометричний	Діагностика здібностей і творчих характеристик людини шляхом неочевидного для особистості дослідження	Передбачає кількісну та якісну оцінку творчих характеристик	«Діагностика креативності за методикою Дж. Гілфорда)», тести дослідження здібностей (ARP)
	Суб'єктивно-психометричний	Діагностика за результатами самооцінки особистості (спеціалізовані психологічні тести)	Оцінюється за стандартизованою шкалою	Методики Н.Вишнякової, Д.Корольова, САТ, експрес-метод Д.Джонсона
	Суб'єктивний	Думка експертів (суспільства, фахівців, педагогів)	Резюме експертів щодо творчого потенціалу	«Експертні листи обдарованості» Д. Джонсона і Ф. Вільямса.

Творчі здібності людини розвиваються на основі розвитку власного мислення, глибоких знань, практичного досвіду і інтересу до відтворюваного. Творчі здібності, як і інші, розвиваються тільки в діяльності, тобто лише практикуючи можна знайти результат, який буде втілюватися в життя. Успішний розвиток творчих здібностей можливий на основі системи завдань, вправ, комплексного поєднання творчості та сприйняття власного результату діяльності. Завдання повинні бути відповідно до вже набутого досвіду учнями, перетинатися з новими, щоб виховувати у них впевненість у своїх можливостях.

Таким чином, творчий потенціал учня є результатом розвитку його креативної індивідуальності у ході творчого процесу. Це не самоціль, а необхідна умова для накопичення та реалізації його творчих здібностей у нових соціальних, культурних, професійних і матеріальних контекстах. Зовнішні та внутрішні потенціали людини розкривають креативну індивідуальність всередині кожного. Важливо зазначити, що у творчому саморозвитку і самореалізації, потребу суб'єкта задовільняє саме креативність. Можливість її прояву залежить від особистісної цілеспрямованості, внутрішньої волі та розвиненості соціального почуття (творчість, дієвість). Розвиток творчого потенціалу та його реалізування забезпечують креативний характер діяльності, що є дуже необхідним та надважливим особливо в педагогічній професії, яка безпосередньо передбачає творчу діяльність.

Створення креативного середовища в школі виступає педагогічною умовою формування творчого педагогічного потенціалу. Середовище школи або простір розвитку розглядаємо як інноваційно-навчальну атмосферу, що обумовлює креативний стиль мислення й поведінки включених у неї суб'єктів і стимулюючи в них потребу прилучення до цінностей креативного процесу і цінностям творчої педагогічної діяльності. Такий професійний освітній простір створюється певною педагогічною системою й орієнтований на актуалізацію творчого педагогічного потенціалу особистості, тобто формовідтворення цього типу існування: споживання (репродукція) – виховання – освіта – самоосмислення – саморозвиток – співтворчість [30;145].

Отже, саме оточуюче середовище визначається усвідомленням вчителя й учнями значення креативності, гуманізму, свободи, а також їхнього сприйняття себе як цінності і рівноцінного самому собі. (О. Орлов). Таке середовище характеризується наявністю стійких зв'язків і відносин, взаємопідтримки, взаємовіри, активності та комунікації, де особистість вчителя виступає як активний учасник важливої суспільної діяльності, пізнання і має можливість творчого самовираження.

1.2. Шляхи розвитку творчих здібностей в процесі навчання

Карпова І. Г., досліджуючи соціально-педагогічні чинники виявлення творчого потенціалу учнів, визначила внутрішні чинники, які відповідають за формування та власне продукування або відтворення уже набутих знань та навичок. Всього виділено три таких чинники:

- 1) *датки чи загальна обдарованість (природні передумови);*
- 2) *особливості характеру (самоконтроль, самостійність та ініціативність);*
- 3) *показники мотивації (цілеспрямованість, саморегуляція, самопрограмування)[18; 166].*

Провідна роль як засобу впливу на реалізацію творчої діяльності, належить характерологічним особливостям людини, які мають прямий вплив на природні обдарування. Творчі здібності не тотожні розумовим здібностям. Різниця індивідуально-психологічних особливостей людей породжує і різні типи діяльності та підходи до отримання знань, перетворення їх у навички та реалізації на практиці. Науковці виділяють різноманітні параметри визначення творчих здібностей. Схожість наукових тверджень полягає в тому, що не існує одного чи двох параметрів для визначення творчих здібностей, це завжди комплексна робота сукупних індивідуально-особистісних характеристик людини.

Козвоніна В.П. виділяє наступні методи стимулювання творчих здібностей:

- 1) *створення позитивної атмосфери під час діяльності;*
- 2) *використання можливостей навколишнього середовища для збагачення досвіду здобувача знань;*
- 3) *відкритість з боку педагога та студента (учня, дитини);*
- 4) *всебічна підтримка до вираження оригінальних ідей;*
- 5) *відмова від критики;*
- 6) *створення умов для багатостороннього діалогу із можливістю ставити питання;*
- 7) *створення можливостей для практичної діяльності;*
- 8) *використання особистого прикладу творчого підходу до вирішення проблем[19;125].*

Основа педагогіки партнерства, або власне взаємодії вчителя та учня, що характеризується як реалізація можливості співтворчості (робота в парах, групах, мікрогрупах) та співробітництва вчителя і учня (взаємодія вчителя та учня), мотивує школярів на спільне знаходження відповідей на поставленні питання (співпереживання), розвиток довіри у відносинах, самоствердження за рахунок подолання власних труднощів.

Запровадження нових дидактико – методичних засобів навчання повинні відповідати меті розвитку творчої особистості. Такі засоби, наприклад, на заняттях іноземної мови, повинні розвивати критичне мислення, створювати психологічні умови підготовки учнів до творчої діяльності, формувати продуктивну пізнавальну атмосферу. Одним із запропонованих принципів навчання в умовах нової української школи є розвиток критичного мислення як основи успіху до навчання, саморозвитку. Учні, які мають глибокі знання, не лише освоюють наукові ідеї та концепції, але й проявляють мотивацію для критичного мислення та застосування своїх знань для поліпшення свого життя, внесення свого вкладу в розвиток країни і світу. Потенціал критичного мислення є основою для забезпечення якості життя людини і досягнення її особистого успіху.

Методи розвитку критичного мислення включають в себе наступні фази:

- 1) фаза активізації знань (пропонується згадати інформацію, якою вже володіє учень);
- 2) фаза обробки інформації (осмислення навчального матеріалу);
- 3) фаза рефлексії (демонстрація знань, тобто підбиття підсумків).

РОЗДІЛ II. РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

2.1. Інтерактивні технології навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів (на прикладі англійської мови).

Ефективним процес освітньої діяльності є у тому випадку, коли воно базується на креативних ідеях та технологіях навчання, використовується у напрямі максимальної реалізації освітніх цілей з оптимально синхронною діяльністю вчителя та учнів. Крім цього, ефективність організації навчального процесу визначається вибором педагогічних форм і методів, які враховують психологічні особливості та функціональні можливості учнів певного вікового діапазону.

Згідно зі стратегією модернізації української освіти, що викладена у Державному стандарті, загальноосвітня школа має сприяти розвитку конкурентоздатної та компетентної особистості учня. Отримання компетентності дозволяє учневі перетворитись із простого носія академічних знань на активного соціального суб'єкта, готового до соціалізації в суспільстві та практичного застосування набутих знань.

Компетентнісний підхід до вивчення іноземних мов розглядається як спосіб організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, що забезпечує засвоєння ними змісту навчання і досягнення цілей навчання при розв'язанні проблемних завдань. Компетентний спеціаліст, компетентна людина - гідна перспектива для суспільства, що успішно розвивається. Адже компетентність можна виразити у вигляді суми наступних доданків-складових: мобільність знань, гнучкість методу та критичність мислення [29;12].

Необхідність розвитку комунікативної компетентності учнів пояснюється не лише впровадженням оновленого навчального матеріалу, але й використанням відповідних методів та технологій навчання. Використання інтерактивних методів навчання є найбільш ефективним способом реалізації комунікативного підходу.

Недостатнє мотивування учнів до вивчення іноземної мови є однією з перешкод, які впливають на успішне опанування нею. Згідно цьому, саме інтерактивні технології є засобом реалізації креативного підходу, спрямованого на створення сприятливих умов здобуття знань, за яких кожен учень відчує свою успішність, конкурентоспроможність. В основі цього освітнього процесу лежить співпраця та ефективна взаємодія, спрямовані на колективне вирішення проблем і розвиток вміння виділяти головне, досягати цілей, планувати власну діяльність, розподіляти ролі, відповідальність, критично мислити, досягати значних успіхів. Отже, щоб досягти більшого прогресу в навчанні, необхідно активніше використовувати відповідні інтерактивні методи та технології.

Інтерактивність у навчанні можна пояснити як здатність до взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, дії. Отже, у дослівному розумінні інтерактивним може бути названий метод, в якому той, хто навчається, є учасником, тобто здійснює щось: говорить, управляє, моделює, пише, малює, тощо. Він не виступає лише слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається, власне створюючи це явище [26;118].

Ефективність навчання значно підвищується, коли правильно вибираються і застосовуються різноманітні, найбільш відповідні методи та стратегії навчання, які сприяють конкретній навчальній темі. Крім того, активізація всього освітнього процесу також має значний вплив на результативність навчання, тобто відбуваються суб'єкт об'єктні відносини між вчителем та учнем, використовуються методи і прийоми, які виводять учня на відповідь.

На практиці часто складно провести чітку межу між різними методами навчання, оскільки вони взаємодоповнюються і утворюють систему прийомів, які допомагають вчителям та учням досягати поставлених цілей. У процесі навчання найбільш доцільно використовувати методи, які сприяють:

- розвитку учнівського бажання до творчої та продуктивної праці;
- стимулюванню активних дій учнів, досягненню успіху та мотивації їх поведінки;

- формуванню моделей поведінки, необхідних для успішної професійної або підприємницької діяльності.

Інтерактивні методи навчання є найбільш підходящою відповіддю на ці вимоги, адже їх можна використати, організовуючи роботу класу у невеликих групах, наприклад, групову роботу або в парах.

Використовування інтерактивних методів навчання у невеликих групах не лише покращує запам'ятовування навчального матеріалу, але й сприяє його практичному застосуванню в повсякденному житті. Крім того, цей підхід сприяє не лише розвитку таких особистісних якостей, як дружелюбність, комунікабельність та вміння відстоювати власну думку, але й навчає як підтримувати інших у спілкуванні, йти на компроміси, вміти вислуховувати співрозмовника, створювати ситуацію успіху.

Саме такі вправ спрямовані на розвиток монологічного та діалогічного мовлення, тоді як вести діалог є одним із пріоритетних завдань. Вище зазначені вправи мають виконуватися або в групах, або в парах. Потрібно зауважити, що поділ на групи або пари є важливим комунікаційним моментом, який і впливає на результат діяльності в цілому. Спостерігаючи за учнями, можна зробити висновок, що вчитель має бути компетентний у виборі та поділі груп, для того, щоб між учнями не виникло непорозумінь, можна учням дати самим обрати партнера, або згрупуватися. З метою заохочення школярів до читання текстів, вчитель може також пропонувати їм розповіді, створені самими учнями. Це ефективний спосіб повторити лексичні одиниці та застосувати їх у живому спілкуванні.

Завдання для роботи в парах

1. Вправа у парі. Тема уроку – «Let`s talk about love»

- 1) Take a look at the pictures in front of you and use keywords to describe what is happening. Try to guess what might happen next.
- 2) Engage in a conversation by asking and answering the following questions:
 - a) Have you ever experienced a similar situation? What happened?
 - b) Did you find anything humorous in the main text? If so, what was it?

c) Can you name some romantic writers in your language?

2. Групова робота. Тема уроку — «Let`s talk about love»

1) Collaborate in groups and create a personal love story.

2) (Lesson topic: "Style") Work in a group and write a descriptive passage about a person you know and their living environment. Share and read your descriptions aloud.

3. Обговорення. Тема уроку «My sweet home»

1) Engage in a discussion about the the room. Share your opinion on who could reside there with the class.

2) (Lesson topic: "TV Shows") Participate in a discussion about a TV show review for one of your favorite TV shows.

Вправи на розвиток комунікації. Подані вправи ілюструють знання учнів у певних галузях, даючи змогу не лише комунікувати одне з одним, але й ділитися власними враженнями від почутого або побаченого, співпереживати з мовцем.

Вправа. Відтворіть у пам'яті особливу родинну подію, яка відбулася недавно, та надайте опис за допомогою шести "журналістських питань" (Хто? Що? Як? Де? Чому? Коли?). Прочитайте опис товариша по партії, щоб отримати всі подробиці.

Вправа. Наведіть приклади, як саме шукатимете інформацію, аби зрозуміти наступне:

Great excitement of drawing the pictures.

Scientific institutions in England.

Promotion in the career.

Вправа. Поясніть різницю між схожими за значенням словами.

To talk and to tell.

To propose and to offer.

To visit and to attend.

Цікавість та стимул до навчання, що впливають з мотивації учнів, є ключовими факторами успішності, фітбеку уроку. У процесі творчого завдання учень створює власний креативний продукт, який і є результатом діяльності:

- відновити послідовність подій в тексті;
- доповнити висловлювання використовуючи раніше вивчений матеріал;
- скласти стверджувальні або заперечні речення із запропонованих слів;
- скласти план до тексту для подальшої розповіді за ним;
- стати героєм твору та переказати текст від першої особи;
- дослідити підписи під малюнком, які з них є неправильні, переставити малюнки правильно;
- яку б кольорову гаму ви б обрали, аби розфарбувати веселку, сад, лисицю, сніговика? Підпишіть кожен малюнок;
- визначте професії людей, які користуються цими предметами (назви предметів з перекладом написані на дошці);
- хлопчик має різноманітні речі з магазинів: іграшки, шкільна канцелярія, одяг. В яких магазинах він міг все це купити?
- яке саме слово можна віднайти в павутинці? (слова з розсипаних літер);
- відшукайте традиційну страву Англії серед усіх інших запропонованих (смажене яйце і бекон, круасан, шарлотка).

Саме створення сприятливої атмосфери, яка заохочує появу нових ідей та думок, є однією з ключових умов розвитку творчого мислення, включаючи власні висновки та спроби на їх реалізацію. Доречно виявляти повагу до висловлювань дітей, підтримувати їхні спроби вирішувати складні задачі, таким чином пробуджуючи їх мотивацію та наполегливість.

2.2. Перспективи покращення творчого мислення під час навчання іноземних мов (на прикладі французької мови).

Метою навчання іноземної мови — використовувати її як потенціал знань у діалогічному та монологічному висловлюваннях, спілкування культур, традицій та звичаїв сучасності — приділяється особлива увага соціокультурному аспекту іншомовної комунікативної компетентності. Оволодіння соціокультурною компетентністю передбачає засвоєння знань, умінь та навичок, тобто, набуваються необхідні соціокультурні знання, а також вміння адаптувати свою поведінку до цих знань. Соціокультурний аспект навчання іноземних мов вводить учнів у різні аспекти життя своїх ровесників з-за кордону. (предметами одягу, поглядами, предметами, освітою тощо), історією та сучасністю країни, мова якої вивчається, важливість чого є відображення як позитивних, так і негативних моментів життя, поглиблюючи й диференціюючи уявлення школярів про дійсність, тобто той інший світ, в якому перебуває школяр країни, мова якої вивчається. Важливим аспектом даного вивчення є особливість у побуті, розмові, де школяр пізнає світ нового та сучасного, вчиться коментувати, аналізувати переваги та недоліки, складає власне враження. Цей компонент змісту освіти відповідає таким двом компетентностям: країнознавча та лінгвокраїнознавча.

Країнознавча компетентність визначається як засвоєння учнями різних аспектів культури країни, мову якої вони вивчають. Ці аспекти включають знання про історію, географію, економіку, державний устрій, особливості побуту, традиції та звичаї цієї країни. Лінгвокраїнознавча компетентність передбачає, що учні володіють мовленнєвими та немовленнєвими особливостями, такими як міміка і жести, які використовуються під час спілкування. Це дозволяє їм сформулювати цілісне уявлення про культурні аспекти країни, що пов'язані з мовою, та допомагає ефективно комунікувати. Вивчаючи іноземну мову, учні також отримують знання про іншу культуру. Стимулювання країнознавчої мотивації, заснованої на цікавості до життя однолітків з-за кордону, їхніх звичок, цікавих фактів та ставлення до народу країни, мову якої вивчається, є одним із основних принципів методики навчання іноземних мов,

тобто власне бачення дитини на світ, в якому живуть люди, їхні особливості, риси характеру, знайти саме ті риси, які зможуть викликати інтерес та зацікавленість, а отже й віднайти факти, які будуть надихати та мотивувати учнів до навчання. Успішній реалізації компетенції сприяє різноманітний навчальний матеріал (відео та аудіо матеріали, тексти, живі факти), що захоплююче презентує життя іноземних однолітків, членів їхньої родини, школи, знайти спільне та відмінне, те що стимулює фантазію та заохотить до вивчення мови. Факти, насправді, впливають на емоції та художню пам'ять учнів, спонукають їх до образного мислення та сприяють розвитку їх смаків і почуттів, особливо коли такі риси надихають, вчать творити, мріяти та захоплюватися.

Ефективне формування соціокультурної компетентності залежить від регулярного виконання вправ і завдань, спрямованих на розвиток таких навичок:

- розвиток толерантності до культури тих народів, чії мови вивчають;
- встановлення відмінностей між двома культурами та їхніми паралелями, наприклад, розробляти порівняльні характеристики культури, звичаїв, системи освіти;
- відбирати соціокультурні явища відповідно до завдань, поставлених вчителем;
- аналізувати події соціокультурного характеру та розуміти їх різницю, наприклад, традиції святкування Різдва, Пасхи, Дня Святого Миколая у Франції та Україні, в Україні та США;
- розвивати здатність до естетичних почуттів та асоціативного мислення;
- аналізувати соціокультурний матеріал іншомовного походження, виражаючи власну точку зору, з можливим доповненням власного досвіду або життєвої позиції;
- виражати свою особисту позицію щодо суттєвих подій в іншомовній культурі наприклад, традиційні свята лише Франції, або лише України;
- тлумачити соціокультурну інформацію з метою розвитку критичного мислення;

- опрацьовувати ті питання, які пов'язані з соціокультурним змістом, у різних комунікативних ситуаціях та інше.

Таким чином, соціокультурна компетентність має суттєве значення у період розвитку дитини та її уяви, а також на будь-якому етапі уроку (мовленнєва зарядка, фонетична зарядка, сприймання іншомовного тексту на слух, зорове сприймання, підсумки уроку), матеріал, який допомагає учневі зануритися в культурний країни, мова якої вивчається, розширювати кругозір, цікавість до пізнання (світосприйняття), адже лише тоді людина стає духовно багатою, коли оцінює власні надбання, компетентності та прагне до нових звершень, вона готова відтворювати та творити. Завдання та вправи, що спрямовані на розвиток соціокультурної компетентності, допомагають підвищити зацікавленість учнів у навчальному процесі. Під час уроків доцільно використовувати аудіо- та відеоматеріали з автентичним мовленням, тексти, які включають соціокультурний зміст. Залежно від рівня підготовки учнів, можна використовувати різні комплекси вправ і завдань, що охоплюють чотири види мовленнєвої діяльності та сприяють розвитку соціокультурної компетентності в різних сферах навчальної діяльності.

Ще одним із ефективних видів підвищення творчого потенціалу є метод проєктів. Процес навчання французької мови планується таким чином, щоб вивчення теми закінчувалося виконанням проєкту, передбачивши, що саме проєкт стане продуктом, який дитина зможе зробити самостійно, наприклад, щоб продемонструвати рівень засвоєння теми учнями 1 класу пропонується виконати роботу над індивідуальними проєктами, які потім будуть об'єднані в колективні експозиції:

- «Моя родина» (діти оформлюють родинне дерево та розповідають про членів родини простими фразами: *C'est maman. Elle s'appelle...*),
- «Мої іграшки» (кожен учень створює лепбук про власні іграшки та потім презентує її, вказавши колір іграшок та їхню назву),

- «Оздоблення ялинки» (клас працює в міні- групах та вирізують, клеять іграшки на свою паперову ялинку.
- «Фантазії кольорів» (діти створюють картини з кольорового фетеру або кольорового паперу, називаючи послідовність кольорів).
- «Їжа» (можна запропонувати намалювати і вирізати овочі та фрукти, що дасть можливість повторити і кольори і овочі та фрукти).
- Щоб закріпити засвоєння теми «Тварини», цікавим варіантом буде створити зоопарк із дикими звірями, а також пластилінову ферму, на якій би мешкали домашні тварини.
- Тема «Школа» вимагає знання назв шкільного приладдя, тому доцільно оформити проєкт «Mon sac à dos», зобразивши усе необхідне аби навчатися у школі (учні по черзі можуть презентувати власні проєкти, називаючи приладдя)
- Однією з найзахоплюючих тем для учнів, є тема «День Народження». Як варіант подарунків, доцільно запропонувати вироби своїми руками, наприклад оздоблення вітальної листівки. Також можна виготовити ковпаки для вечірки, надати вільний політ дитячій фантазії.

У початковій школі для навчання іноземних мов використовуються різні засоби вербальної наочності, такі як казки, вірші чи оповідання. Ці матеріали становлять основу для виконання учнями пошукових та творчих завдань, а також для знаходження інформації, яку можна використовувати у рольових іграх, проєктній роботі або ж драматизації. Як спосіб реалізації, варто звернути увагу на автентичні вірші з темами, що вивчаються чи вивчалися раніше. Діти із зацікавленням відносяться до віршів, адже їх можна не лише заучувати, а й інтерпретувати по-своєму, надавши власних емоційних забарвлень. Навчання іноземних мов на другому і третьому році у школі, починається зі знайомлення літератури тієї мови, що вивчають. Водночас учням надається можливість порівняти іноземні казки та їх героїв з аналогічними персонажами рідної мови. Саме тоді, коли діти віднайдуть відмінності між українською й іноземною

літературами, вони зрозуміють різницю культури та менталітету двох окремих народів.

Ознайомлення із приказками та прислів'ями, які презентуються вчителем або ж запропоновані в підручниках з іноземних мов, має на меті не просто збагати словниковий запас школярів молодшої школи, але й відкрити для них національний колорит та культурне різноманіття навколишнього світу, навчити розрізняти щось особливе та схоже в кожній як і мові, так і в культурі, розуміти глибше один одного, та залишатися важливим джерелом на початковому етапі навчання іноземних мов, аби розвивати соціокультурну компетентність в учнів. Окрім цього, варто зазначити ще роботу з перекладом, пошуком українських еквівалентів та порівнянням різних способів вираження одних і тих самих поглядів та ідей.

Яскравість вираження, пряmlinійність сприйняття та легкість у переході до різних образів – усе це характеризує молодших школярів. Ось тому, гру вважають найефективнішою формою навчання, саме на ранньому етапі вивчення іноземної мови. Гра сприяє міжнародному та естетичному вихованню, формує не тільки основу для поглиблення деталей іноземної мови, а й безпосередньо мовні навички, допомагає розвивати інтерес до різноманітних культурних елементів спілкування. Беручи до уваги вікові та психологічні особливості учнів молодшої школи, ігрові технології відносять до одних з ключових методичних прийомів. Застосування ігор на уроці дозволяє створювати ситуації, у яких учні не мають можливості просто промовчати, і навіть нудний або складний матеріал з лінгвокраїнознавства може стати цікавим і захоплюючим для навчання. Продемонструємо приклади деяких ігор.

Ігри з аудіювання

Цілі навчання:

навчити учнів розуміти сенс одноразового висловлювання;

навчити учнів виділяти головне в потоці інформації;

розвивати слухову пам'ять учнів[24;71].

Також, як варіант, можна організовувати ігри, під час яких учні слухають текст без наявності ілюстрацій, малюнків, чи напередодні складених запитань. Під час таких ігор, включається в роботу та розвивається аудитивна пам'ять. Коли учні завершили слухати текст, їм слід відтворити у письмовому виді слова, які вдалося запам'ятати. Тоді вчитель знову зачитує текст і пропонує вправу - вписати ті фрази та групи слів, що учні встигли запам'ятати.

Надалі, використовуючи свої записи, гравцям потрібно відтворити текст з пам'яті. Той, хто найкраще відтворить зміст почутого і стає переможцем.

Під час навчання аудіюванню значну роль відіграють командні ігри, що допомагають розвивати співпрацю, допомагає учневі подолати труднощі та мовленнєвій підтримці один одного, зміцнює набуті знання та розширює прагнення до нових. Головною умовою командної роботи є рівноправний поділ, не на слабшу і сильнішу команди, а команди, які могли б комунікувати. Учитель пропонує прослухати текст, після чого учасники команди формують запитання на основі його змісту і задають їх суперникам. Команда, яка надасть більш точні відповіді на поставлені запитання, перемагає.

Вагоме місце в навчальній діяльності відводиться іграм (молодша та середня ланка школярів). Ігри за своєю складністю можна починати від найпростіших до складніших та більш складних. Наведемо приклади таких ігор. Найпростішою грою під час першого року навчання може бути гра «Рахунок»: Je suis le premier. Et toi ?

Складніші ігри включають в себе уже розігрування ролей, врахування акторських здібностей, вимови, наприклад, після того, як учні прослухали текст (краще, якщо у ньому буде представлено багато героїв) їм слід розіграти сценку відповідно до змісту тексту. У початковій школі у процесі навчання іноземної мови гра виконує такі основні функції: моделюючу, інформуючу, формуючу, коригуючу, стимулюючу.

Також доцільно проводити масові позакласні заходи, тижні іноземних мов, телемости. До таких форм можна віднести: кемпи, що являють собою залучення волонтерів з числа іноземців, художню самодіяльність (наприклад, постановка

казок, вистав іноземною мовою), шкільні фестивалі, конкурси, вікторини, карнавали, тематичні вечори (наприклад, день Святого Валентина, Жіночий день, день козачат, день матері), які проводяться іншомовними мовами. Хоч ці події проходять епізодично, та водночас вони відповідають плану, який розробляють вчителі іноземних мов.

ВИСНОВКИ

Дитина - це унікальний потенціал до творчості самого вчителя, який прагне сіяти вічне-знання. Важливим аспектом і однією з умов розвитку дитячої творчості є сам учитель, який надихає, творить, робить вагомі кроки для розвитку дитячої уяви, фантазії, демонструючи власні знання та здібності, надихає кожного учня експериментувати, мріяти та втілювати власні мрії в життя. Лише той вчитель досягне успіху, який сам здатен до експериментів та фантазії. В сучасному науковому пізнанні методів та прийомів потрібно виокремлювати саме ті, які підходять учням та класу в цілому.

Практика педагогів показує, що саме різноманітність методів та прийомів, таких як: вправи, проєкти, ігри тощо дають учневі почуття успіху. Коли дитина з низьким рівнем знань показує успіх під час гри (наприклад, називає цифри, відгадує слова з підказок) значить вчитель на правильному шляху. Успіх дитини - це завжди успіх вчителя. Застосовуючи інтерактивні технології вчитель досягає успіху лише тоді, коли комбінує різні види мовленнєвої діяльності, оскільки це є важливою умовою вивчення іноземних мов, адже досягти успіху – це означає навчити вчитися впродовж життя і лише той учитель зможе зробити так, щоб саме зерно проросло, коли дитина мотивується на знаннях. Від найпростішого до найскладнішого можна розвинути не лише потенціал учня, а й дати високі знання, які і будуть сприяти творчості дитини під час навчально-пізнавальної діяльності.

А саме різноманітність методів та прийомів дає змогу вчителю експериментувати, креативно мислити, переходити від інтерактивних методів до звичайного читання тексту, якщо вчитель знайде ту саму «золоту середину», яка найбільш буде прийнятною для того чи іншого класу, бо лише від вчителя залежить стимул дитини до пізнання нового, цікавого, того, що захопить дитину з середини і поведе до знань.

РЕЗЮМЕ

Державна політика щодо розвитку освіти має на меті створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного українця, а також виховання нового покоління, здатного наполегливо працювати і навчатися протягом усього життя. Важливість цієї проблеми як для суспільства, так і для педагогіки обумовила вибір даної теми для курсової роботи “ Розвиток творчого потенціалу особистості в процесі навчальної діяльності. ”.

У **першому розділі** роботи викладено основу проблеми розвитку творчості особистості, визначено значущість творчого потенціалу учня як процесу і результату його індивідуального творчого розвитку в ході навчання. Відзначено, що цей розвиток є необхідною умовою для накопичення та реалізації власного творчого потенціалу у нових, що не існували до цього, культурних, соціальних і професійних цінностях. Аналізуючи психолого-педагогічну літературу, розглянуто основну сутність пізнавальної активності учнів під час навчання, а також роль мотивації у цьому процесі.

У **другому розділі** розкрито вплив інтерактивних технологій на загальний розвиток і творчий потенціал учнів, які використовуються у напрямі максимальної реалізації освітніх цілей із синхронною діяльністю вчителя та учнів, а також вплив проєктних та ігрових технологій на ефективність процесу навчання, який дозволяє учням розвиватися, креативно мислити, усвідомлювати власні успіхи, та прагнути досягати нових цілей. Розкрито суть країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенцій, як складових творчого потенціалу учнів. Наведено приклади проєктів, ігор, вправ, активностей, які здійснюють пізнавальну роль у процесі навчання іноземних мов (зокрема англійської та французької)

До курсової роботи входять вступ, два розділи, висновки. Обсяг роботи складає 29 сторінок. У списку використаної літератури нараховується 30 джерел, зокрема 3 — англійською мовою.

Ключові слова: творчий потенціал, мотивація, розвиток, ігрові технології, проєкт, особистісно-орієнтоване навчання, лінгвокраїнознавча та країнознавча компетентність, інтегроване навчання.

RESUME

The primary goal of the government's education policy is to create a supportive atmosphere that fosters personal growth and enables individuals to unleash their creative abilities. This, in turn, aims to nurture a generation of skilled individuals who excel in their professional pursuits and possess a lifelong passion for learning. The social and pedagogical significance of the problem led to the choice of the subject of the course work "DEVELOPMENT OF THE CREATIVE POTENTIAL OF THE PERSONALITY IN THE PROCESS OF EDUCATIONAL ACTIVITY".

The first chapter of the work substantiates the essence of the problem of creative development of the person, allocates the creative potential of the student, which is a process and result of development of the person's creative individual identity in the process of training, as a necessary condition for accumulation and realization of own creative potential in new, previously not existing in cultural, social and professional values. The essence of cognitive activity of applicants for education in the process of learning, based on the analysis of psychological-professionalthe role of motivation has been clarified.

The second section reveals the impact of interactive technologies on the overall development and creative potential of students, which are used in the direction of the maximum realization of educational goals with the synchronous activities of teacher and students, as well as the impact of project and game technologies on the effectiveness of the learning process, allowing students to develop, think creatively, understand their own progress and strive for new goals. It reveals the essence of country and language-oriental competences as constituents of creative potential of students. There are some examples of projects, games, exercises, carrying out a cognitive significance in the process of acquiring foreign languages (such as English and French).

The coursework consists of an introduction, two sections, and conclusions. The workload is 28 pages. The list of used literature includes 30 sources, including 3 in English.

Keywords: creative potential, motivation, development, game technologies, project, person-oriented learning, linguistic and country studies competence, integrated learning.

Список використаних джерел

1. Абишева Н. Ю. Ефективність застосування методу проектів на уроках іноземної мови в загальноосвітній школі.[Електронний ресурс] // ftp://lib.Herzen.Spb.Ru/text/abyшева_102_116_121.Pdf
2. Анджейчак А. Психолого-педагогічні умови формування творчої особистості дитини в освітньо-виховних закладах. Обдарована дитина. 2000. Вип. №5 (1). С.8-13.
3. Балл Г.О. Про визначальні характеристики здібностей і принципи їх врахування у навчально-виховній роботі. Психологія. - Київ: Дніпро, 1992. Вип.32. 2008. №13. С. 4.
4. Березіна Т.В. Використання методу проектів на уроках англійської мови як засобу формування позитивного інтересу до іншомовної культури. / Т.В. Березіна [Електронний ресурс] // collection. Edu. Ru / attach / 17/11175. Doc
5. Бехтенова, Є.Ф. Педагогічні умови формування проектної діяльності учнів: на матеріалі національно–регіонального компонента шкільної історичної освіти // дис. ... Канд. пед. Наук. / Є.Ф. Бехтенова. – Новосибірськ, 2006. – 276 с.
6. Біла І. До вершин педагогічної майстерності.- Фенікс.2014.с.134
7. Білецька М. В. Творчість як суб'єктивна передумова креативного розвитку.с.126
8. Близнюк О. І., Панова Л. С. Ігри у навчанні іноземних мов: посібник для вчителів. – К: Освіта, 1997. – 64 с.
9. Богоявленська Д.Б. Психологія творчих здібностей: Посібник для студентів вищ. навч. закладів. - М.: Изд. Центр«Академія», 2002.
- 10.Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / О. Вишневський. – Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.
- 11.Гальскова Н.Д. Сучасна методика навчання іноземних мов / Гальскова Н.Д – М.,2000.

- 12.Гребенникова, О.А. Проектна діяльність як засіб розвитку пізнавальних інтересів старшокласників.// Дис.... Канд. пед.наук / О.А. Гребенникова. – Великий Новгород, 2005. – 181с.
- 13.Джава Надія. Проблемні методи навчання іноземних мов. Дискусія. // Нова педагогічна думка. – 2005. – № 3. – С. 49.
- 14.Діагностика креативності у профорієнтаційній роботі : методичні рекомендації / Н. А. Бельська, М. Ю. Мельник, М. М. Новгородська. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. – 72 с.
- 15.Дідик О.В. Компетентісно - орієнтоване навчання // Основа.- 2010. С.7-10.
- 16.Дон О. М. Ефективність застосування дидактичних ігор у навчально-виховному процесі/ Наша школа. – 2000. – №2-3. - С. 86.
- 17.Зязюн І. А. Гуманістична стратегія теорії і практики навчального процесу / І.А. Зязюн // Рідна школа. – 2000. – № 8. – С. 8–13
- 18.Карпова І. Г. Соціально-педагогічні чинники виявлення творчого потенціалу студента у позанавчальній діяльності вищого навчального закладу / І. Г. Карпова // Соціалізація особистості : [зб. наук, праць / за заг. ред. проф. А. И. Капської. - Том XXXI. - К: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. - С. 166-180.
- 19.Козак Т.В. Розвиток творчого потенціалу майбутнього вихователя. Вид. Освітньо-науковий простір. Educational scientific space. Випуск 1(1-2021). УДК 378.67.015.31:0828 DOI 10.31392/ONP-npu-1.2021.03. 2021.-С.25-30
- 20.Козвоніна В.П. // Початкова школа. - 2000. - №7
- 21.Лебединський Е. Б. Психологічні особливості розвитку творчого потенціалу підлітків в умовах рекреації / Е.Б. Лебединський // Наука і освіта. – 2014. – № 12. – С. 17–22.
- 22.Лінкевич Н.В. Технологія розвитку критичного мислення - методи і прийоми стадії виклику // Англійська мова: газета «Перше вересня».
- 23.Національна Доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Освіта України. –2002. – № 16.

- 24.Огієвич О. Дидактична гра – шлях до підвищення якості навчання і виховання учнів. Анотація досвіду//Нова педагогічна думка. – 2005. – №1. - С. 83.
- 25.Полат Є.С. Метод проектів на уроках іноземної мови. // ИЯШ - 1991 - № 2 С.3-10
- 26.Пометун О.,Пироженко Л. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання. – К.: Видавництво А.С.К., 2004 – 192 с.
- 27.Панаєтова О. А. Використання методу проектів на уроках країнознавства // Англійська мова і література. – 2003. – № 30. С. 15 – 19.
- 28.Сергєєва О. Використання комп'ютерних програм на уроках англійської мови. – English. – 2008. - № 31 – 32. – С. 10 – 17.
- 29.Скорнякова М. Є. Сучасні методи викладання англійської мови. // Англійська мова та література. – 2005. – №28. – С. 2 – 12.
- 30.Черненко О. Використання технології методів проектів у навчанні іноземної мови // Англійська мова та література. – 2002. –№ 12. – С. 7– 8.